



🗣️ - Norge har et klart verdi- og interessefelleskap med EU, sa utenriksminister Espen Barth Eide (Ap) da han redegjorde om EU og EØS for Stortinget torsdag.
Foto: Beate Oma Dahle, NTB

En innpakket ja-mann

Tenk om Espen Barth Eide kunne sagt hva han egentlig mener.

🗣️ | **Kommentar**
Kjetil B. Alstadheim
Politisk redaktør



Utenriksminister Espen Barth Eide (Ap) gikk opp til Stortingets talerstol. I hånden hadde han en redegjørelse «om EU og EØS». Slike redegjørelser holdes to ganger i året.

Før det skjer, blir den lest og kommentert av Senterpartiets parlamentariske leder Marit Arnstad for å rense den for de verste provokasjonene.

Denne gang var det under et døgn siden Donald Trump hadde vunnet presidentvalget i USA og en tung novembertåke av usikkerhet hadde seget inn over Europa. – Det er flerfoldige grunner til at 2024 er et spesielt år, sa Eide.

Han pekte på at det er 75 år siden både Nato og Europarådet ble opprettet. Det er 35 år siden Berlinmuren falt. Og 30 år siden EØS-avtalen trådte i kraft.

Men noen minner er for vonde å pirke i. Så Eide hoppet over at det om tre uker er 30 år siden Norge sa nei til EU-medlemskap i en folkeavstemning.

Verdifelleskap. Han listet opp hva EU-landene prioriterer for tiden:

→ Et sterkt og trygt Europa som støtter Ukraina og styrker forsvarsevnen.

→ Kamp mot organisert kriminalitet og økt innsats innen beredskap og grensekontroll.

→ Utvidelse med nye medlemsland, inkludert Ukraina og Moldova.

→ Et demokratisk og fritt Europa med sterkere vern av grunnleggende verdier som rettsstat og menneskerettigheter.

– Det er i vår interesse å bidra til felles-europeiske løsninger, sa utenriksministeren i denne redegjørelsen fra posisjonen han har på Europas tilskuerbenk.

Lykke til på toppmøte! Blant punktene var også et konkurransedyktig Europa. En hovedsak for EU-landene er å få fart i europeisk økonomi. To rapporter ligger på bordet med en rekke forslag. Mange av dem dreier seg om det indre markedet som Norge er med via EØS-avtalen. – Det er i norsk politisk og økonomisk in-

teresse at EU lykkes i å styrke sin økonomiske vekst, sa Eide.

Han viste til at EU er Norges viktigste marked.

– Disse anbefalingene skal for øvrig diskuteres i Det europeiske råd i Budapest i morgen, sa han.

På dette møtet der så viktige spørsmål for Norge skal diskuteres, skal ingen norsk statsminister sitte ved bordet.

Vrient i utenforskapet. I redegjørelsen beskrev utenriksministeren hvordan pandemien, klimakrisen og krigen i Ukraina får EU til å endre seg. Han pekte på at på stadig flere områder kobles politikken til målet om «et mer sikkert, motstandsdyktig og selvforsynt EU».

Det blir stadig vanskeligere å sitte i utenforskapet.

Erfaringene fra pandemien har fått EU til å utvikle en egen helseunion for å stå bedre rustet neste gang en helsekrise rammer. Norge tigger om å få være med i den.

EU-kommisjonen vil åpne for at Norge kan få delta i den delen av samarbeidet som handler om vaksiner og andre medisinske tiltak. Men i EUs helseunion ligger også blant annet en satsing på europeisk helsenæring.

Så Norge ønsker, ifølge redegjørelsen, «en avtale med et bredt virkeområde og like deltagerrettigheter som EUs medlemsland».

Tenk om det fantes en metode der Norge kunne være sikret like deltagerrettigheter som EUs medlemsland.

Forsvar og beredskap. Eide snakket om at den nye EU-kommisjonen for første gang får en egen forsvarskommissær. Oppdraget er å etablere en forsvarsunion blant annet for å styrke europeisk forsvarsindustri.

– Norge må følge denne utviklingen tett og sikre at våre interesser ivaretas på en best mulig måte, sa han.

EU-kommisjonen vil samtidig arbeide for et tettere samarbeid med Nato om

blant annet cybersikkerhet og hybridtrusler.

– Også her er Norge tjent med å være tett koblet på relevante diskusjoner i EU, sa Eide.

Og Finland jobber med et forslag om at EU også skal få en beredskapsunion.

– Når EU nå styrker seg på dette feltet, er det i norsk interesse å holde seg godt orientert om utviklingen, sa han.

Noen burde finne en løsning som gjorde at Norge virkelig kunne ivareta sine interesser «på en best mulig måte» og være ordentlig «tett koblet på» og «godt orientert».

Utenfor i rommet. Eide snakket om at «Norge er en romnasjon». Da passer det fint at EU har et program for sikker satellittbasert kommunikasjon. Men så er det litt ergerlig at Norge foreløpig ikke er med. På ting er mer ensomt enn å være alene i verdensrommet.

Men regjeringen jobber for å få delta også i den delen av EU-samarbeidet.

– Vårt mål er deltakelse på lik linje med EUs medlemsland gjennom EØS-avtalen, sa Eide.

Å kunne delta på lik linje med andre. Det hadde jammen vært fint!

Oh nå: Pasjon. – Vi lever i en geopolitisk brytningstid. Det preger også vår verdensdel, sa han da han nærmet seg avslutningen av redegjørelsen.

Plutselig var det litt pasjon i fremføringen.

– Felles europeiske interesser og verdier er under økende press. Da er det viktig at vi står sammen med våre viktigste handelspartnere og nærmeste allierte i Europa, sa Eide.

Selvfølgelig. Norge bør stå sammen med våre viktigste handelspartnere og nærmeste allierte.

Det finnes en løsning på det. Inni seg hadde Eide en konklusjon. Men Arnstad fulgte med i salen.

Så han kunne ikke si den høyt.